

Elisabet Lunde
Chef nämndkontor kultur och fritid
08-124 57 337
Elisabet.Lunde@ekero.se

Kultur och fritidsnämnden

Remiss - LIS-utredning, landsbygdsutveckling av strandnära lägen

Dnr KFN17/53

Förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden antar yttrandet 2017-05-19 avseende LIS-utredning, landsbygdsutveckling av strandnära lägen.
2. Kultur- och fritidsnämnden ger ordförande i uppdrag att underteckna yttrandet.
3. Kultur- och fritidsnämnden överlämnar yttrandet till Stadsarkitektkontoret.

Sammanfattning av ärendet

Stadsarkitektkontoret har remitterat LIS-utredning för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Efter ett urvalsarbete har åtta områden pekats ut för fortsatt utredning. Bland dessa är tre områden som pekas ut som möjliga för camping och turism på Adelsö samt område för gästbrygga vid Hovgården: Bedömningen är att de föreslagna LIS-områdena på Adelsö syftar till att öka tillgängligheten till natur- och kulturområden, som är ett av kommunens mål med besöksnäringen. För anläggande av gästbrygga vid Hovgården bedöms att åtgärden följer kulturmiljöprogrammets råd och rekommendationer och att syftet är att öka tillgängligheten till världsarvet och har länge varit ett önskemål från servicenäringen och från besökare och skulle förstärka den service som finns i affär och café, konsthantverk, guidning och annan publik verksamhet på Adelsö.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, nämndkontor kultur och fritid, 2017-05-19
Yttrande – LIS-utredning, landsbygdsutveckling i strandnära lägen, 2017-05-19
Remissbrev, stadsarkitektkontoret, 2017-05-09
PM, stadsarkitektkontoret, 2017-05-09
PM, stadsarkitektkontoret, 2017-05-09

Ärendet

Stadsarkitektkontoret har remitterat LIS- utredning för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Syftet med LIS-områden är att långsiktigt stimulera den lokala och regionala utvecklingen på landsbygden. Resultatet av LIS-utredningen har arbetats in i förslag till den nya översiktsplanen.

Inom strandskyddade områden får man inte uppföra nya hus eller bygga någon annan anläggning (t ex en brygga) eller göra markutfyllnader. Det finns möjlighet att få strandskyddsdispens under vissa villkor te.x om området redan är ianspråktaget. Kommunen kan dock, i samband med framtagande av översiktsplanen, redovisa vilka områden i strandnära lägen som kan bli aktuella och där syftet är att stimulera den lokala eller regionala landsbygdsutvecklingen. Att peka ut ett LIS-område innebär inte att strandskyddet automatiskt upphävs utan dispenser måste fortfarande sökas.

Efter ett urvalsarbete har åtta områden pekats ut för fortsatt utredning. Bland dessa är tre områden som pekas ut som möjliga för camping och turism på Adelsö: Sättra på norra Adelsö, ett område på Södra Adelsö och Stenby. Dessutom pekas Hovgården ut där syftet är brygga/hamn för att utveckla området som besöksmål. Färjeläget på Munsö föreslås avsättas för näringsliv, hamn och bostäder samt möjliggöra förbättring av färjeläget med service, badplats, badbryggor med sjöbod.

Kulturmiljöprogram

Adelsös delvis perifera läge har gjort att det historiska landskapet bevarats och odlingslandskapet är i stor utsträckning oförändrad sedan mitten av 1800-alet. Råd och rekommendationer är att ny bebyggelse bör anpassas i storlek, material, färg och placering till befintlig bebyggelse. Stora delar av Adelsö är riksintresse för kulturmiljövården och delar av Adelsö utgör buffertzonen för världsarvet Birka och Hovgården. Kring Adelsö kyrka är området skyddat med områdesbestämmelser. Det innebär att nya byggnader och befintlig bebyggelse ska utformas med hänsyn till de kulturhistoriska värdena.

Rekommendationerna för åtgärder inom världsarvsområdet är att endast åtgärder som bidrar till att världsarvsstatusen kan upprätthållas tillåts. Tillägg till landskapet får endast ske om de anses stärka tillgängligheten eller på annat sätt bidrar till världsarvet.

Förvaltningsplan för Birka och Hovgården

Ekerö kommun har antagit förvaltningsplan för världsart Birka och Hovgården. Planen är framtagen tillsammans med Länsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet och syftar till att förvaltningen av Birka och Hovgården ska uppfylla världsarvskonventionens mål om att skydda, bevara, levandegöra och överlämna världsarvet till kommande generationer. I planen lyfts ett antal fokusområden fram. Förutom bevarande och information, entreprenörs- och näringslivsutveckling. Ett av målen är att öka tillgängligheten mellan Birka och Hovgården genom utökad

linjetrafik och en ny gästbrygga vid Hovgården. Målet är att befästa tillgängligheten till världsarvet året runt mellan de bägge öarna genom att fortsätta utveckla Hovgården som besöksmål.

Överväganden och ställningstaganden

De föreslagna LIS-områdena på Adelsö syftar till att öka tillgängligheten till natur- och kulturområden. Detta är också ett av kommunens mål med besöksnäringen. För anläggande av gästbrygga vid Hovgården fordras, precis som anges, en särskilt noggrannhet. Kontoret bedömer att åtgärden följer kulturmiljöprogrammets råd och rekommendationer och att syftet är att öka tillgängligheten till världsarvet.

Kommunen har även förbundet sig att medverka i utvecklandet av service och besöksnäring på Adelsö genom antagande av förvaltningsplan för Birka och Hovgården. Anläggande av gästbrygga har länge varit ett önskemål från servicenäringen och från besökare och skulle förstärka den service som finns i affär och café, konsthantverk, guidning och annan publik verksamhet på Adelsö. Adelsö är också centralt belägen vid Mälarens stora farled och ett attraktivt regionalt besöksmål för Mälarens båttrafik. Möjligheten att utveckla camping och annan övernattnig vid Sätta och Stenby är därför välkommet.

Beslutet expedieras till
Stadsarkitektkontoret

Elisabet Lunde
Chef nämndkontor kultur och fritid